

Lunnar undir føroyskt LO

– Tað er líka frægt, at vit fáa ein harðan, skjótan brest, um tað onkra hendinga ferð skal koma heilt har út, enn fleiri smáar, sum alla tíðina liggja og hótta, tí fakfeløgini í dag eru so óskipað sínamillum, og vit í dag hava einar 40 sáttmálar við 19 fakfeløg, sum hava hvør sitt sáttmálaskeið, sigur Marita Rasmussen, stjóri í Føroya Arbeiðsgevarafelag, um útlitini til, at Arbeiðarafeløgini og handverkarafeløgini frá 1. mai 2016 fara at samráðast í felag.

FAG YNSKIR SKIPAÐ MÓTSPÆL

SAMANHALD MILLUM FAKFELØGINI GER TEY STERKARI, OG MØGULIG VERKFØLL VERÐA MEIRA UMFATANDI, MEN Í FØROYA ARBEIÐSGEVARAFELAG SÍGGJA TEY TAÐ KORTINI SUM EITT GREITT FRAMSTIG, UM FAKFELØGINI MEGNA AT STANDA SAMAN OG SAMRÁÐAST Í FELAG, EINS OG ARBEIÐSGEVARASÍÐAN HEVUR GJØRT. FYRI OKUM HEVUR TAÐ ÁHUGA, AT VIÐURSKIFTINI Á ARBEIÐS-MARKNAÐINUM ERU VÆL SKIPAÐ OG FORÚTSIGILIG, SIGUR MARITA RASMUSSEN, STJÓRI Í FØROYA ARBEIÐSGEVARAFELAG

Ingolf S. Olsen – PRESS

Um fakfeløgini fara at megna at standa saman um felags samráðingar fram eftir, so er ongin ivi um, at tey fara at geva arbeiðsgevarunum eitt væl sterkari mótspæl enn í dag, har tey samráðast hvør í sínum lagi, men har tað størsta sáttmálaekið – sáttmálin millum Føroya Arbeiðsgevarafelag og arbeiðarafeløgini – kortini leggur støðið fyri øll hini.

Og standa feløgini saman í samráðingunum, merkir tað eisini, at verkfalsvápnid verður hvest, tí møguleg verkföll verða so umfatandi, at tey beinanvegin fara at leggja alt landið lamið.

Men kortini fegnst Føroya Arbeiðsgevarafelag (FAG) um, at fakfeløgini nú fara at royna felags samráðingar.

– Á okkara síðu hava vit leingi havt eina skipan fyri samráðingunum, og tí hava vit kunnað hildið fast um ein karm, sum verður lagdur við tí fyrsta sáttmálanum í einum skeiði. Tað eru øll fakfeløgini sjálvsagt ikki so fegin um, og vit hava eisini havt onkrar dystir við feløg, sum hava roynt at bróta karmin. Men tað er greitt, at skulu vit hava ein skipaðan arbeiðsmarknað, so ber ikki til at hava stór frávik í lønargongdini hjá teimum ymisku fakbólkunum. Tað haldi eg eisini, at tey flestu fakfeløgini innast inni ásanna. Tí er tað eisini sínamillum, at tey skulu finna út av hesum, so tey í felag kunnu leggja karmin saman við okkum, sigur Marita Rasmussen, stjóri í FAG.

SUNI GJØRDI BART

Møguleikin fyri felags samráðingum gjørdist veruligur, tá Suni Simonsen, formaður í Føroya Handverkarafelag, í summar, í sambandi við uppsøgnina av sáttmálanum til 1. oktober, boðaði frá, at hansara felag ætlaði at gera bart og møta upp til samráðingar við sínnum egna lønarkarmi.

Føroya Handverkarafelag og Landsfelag Handverkaranna samráðast saman, og stigur kom skjótt í samráðingarnar millum tey bæði feløgini øðrumegin og Føroya Handverksmeistarafelag og Føroya Arbeiðsgevarafelag hinumegin.

Semingsmenninir máttu upp í, men tá avtornaði var ein sáttmáli undirskrivaður, sum fór eitt sindur út um karmin hjá arbeiðarafeløgnum, ið annars er sáttmálin, ið setir og læsir karmin á privata arbeiðsmarknaðinum. Ella soleiðis síggja handverkarafeløgini í øllum førum úrlitið, tí lønarhækkingin á 2,25 prosent, sum undir vanligum umstøðum hevði komið upp á eftir einum ári, tað er 1. oktober 2015, kemur í nýggja sáttmálanum longu upp á 1. mai 2015.

Marita Rasmussen visir tó aftur, at arbeiðsgevararnir hava víkt frá karminum fyri størsta sáttmálaekið.

– Um tað eydnast teimum at flyta sáttmálaskeiðið, so tað endar 1. mai 2016, so fáa handverkarafeløgini bara ta lønarhækkingina, sum kemur tá, nakrar mánaðir fyrr. Hinvegin so høvdu handverkarafeløgini sáttmálaskeið til 1. mai, tá tey vóru stovnað og fram til seinnu helvt á 1990-árunum, tá sáttmálin var longdur nakrar mánaðir. Samanumtikið hava

handverkarafeløgini ikki fingið meira hesaferð, enn lagdi karmurin ásetir, sigur hon.

Men tað, sum helst hevur nóg stórri týðning frameftir enn hetta, er, at nýggi sáttmálin slóðar fyri, at øll ella fleiri løntakarafeløg á privata arbeiðsmarknaðinum frá 1. mai 2016 kunnu samráðast í felag.

– Suni Simonsen vildi seta karmin, men í útgangsstøðinum samráðast vit ju út frá tí fortreyt, at karmurin er settur. Tað var hann við sáttmálanum, sum vit gjørdur við Føroya Arbeiðarafelag og hini arbeiðarafeløgini í mai. Men hinvegin høvdu vit onki ímóti at flyta sáttmálaskeiðið, so handverkarafeløgini frá 1. mai 2016 fáa móguleika at skipa seg og samráðast í felag við Arbeiðarafeløgini næstu ferð. Nú er tað so upp til tey at skipa seg, sigur Marita Rasmussen.

Reint sáttmálatekniskt er hetta gjørt soleiðis, at nýggi handverarasáttmálin hevur gildi til 1. oktober 2016, tó so at sáttmálaskeiðið verður broytt til 1. mai 2016, treytað av, at handverkarafeløgini og arbeiðarafeløgini hava skipað seg við einari felags samráðingarnevnd til ta tíð og gera avtalu við FAG um hetta. Aðrar treytir eru eisini, og er allur sáttmálin neyvt lýstur í aðrari grein her á síðunum.

HARÐIR BRESTIR

Marita Rasmussen vónar, at tað eydnast løntakarafeløgnum at skipa seg til felags samráðingar.

– Jú, eg veit væl, at verkfalsvápnid verður sterkari, og møguleg verkföll nóg meira umfatandi, enn vit higartil hava sæð.

Men hvat so? Tað er líka frægt, at vit fáa ein harðan, skjótan brest, um tað onkra hendinga ferð skal koma heilt har út, enn fleiri smáar, sum alla tíðina liggja og hótta, tí fakfeløgini í dag eru so óskipað sínamillum, og vit í dag hava einar 40 sáttmálar við 19 fakfeløg, sum hava hvør sitt sáttmálaskeið. Fyri vinnuna hevur tað sera nógvt at siga, at allur arbeiðsmarknaðurin er væl skipaður og forútsigiligur. Tí var Føroya Arbeiðsgevarafelag eisini millum tey fyrstu at heilsa Samtak vælkomnum, tá tað samstarvið sá dagsins ljós fyri nøkrum árum síðani. Hetta vísti seg tó ikki at gerast tað stóra framstigið í mun til sáttmálasamráðingar, sum vit væntaðu. Hevði tað eydnast at gera eitt veruligt LO, har øll ella tey flestu eru við, so er tað tað allar besta, sigur Marita Rasmussen.

Í dag valdar misnøgd í summum fakfeløgnum, tí tey kenna seg kroyst inn í ein lønarkarm – tann sum Føroya Arbeiðsgevarafelag og arbeiðarafeløgini seta – sum tey onga ávirkan hava á. Og misnøgdin er í fyrsta lagi vend ímóti arbeiðsgevarasiðuni. Men verða felags samráðingar ein veruleiki, skulu øll feløgini frammanundan semjast um, hvar mörkini ganga, og tískil fáa tey eisini øll ognarskap í ásetta karminum.

– Tað hevur sjálvsagt eisini okkara áhuga, at øll fakfeløgini kunnu kennast við teirra sáttmálar og vita, at tey hava havt sína ávirkan á karmin, sigur Marita Rasmussen.